

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KAMU PERSONELİ SEÇME SINAVINA (KPSS) YÖNELİK KAYGILARININ İNCELENMESİ

Şaban ÇETİN*

Özet

Bu çalışmanın amacı, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin KPSS'na yönelik kaygılarının farklı değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırma tarama modelinde betimsel bir özellik taşımaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini Gazi üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi son sınıfına devam etmekte olan 367 öğrenci oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarına veri toplama aracı olarak Karaçanta (2009) tarafından geliştirilmiş olan "KPSS Kaygı Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin KPSS'na yönelik kaygıları cinsiyet, KPSS için dershaneye gitme durumu, akademik başarı algısına ve öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterliliğine ilişkin algılarına göre farklılık göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Sınav, Sınav Kaygısı, Kamu Personeli Seçme Sınavı

Giriş

Nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi kadar, onların seçilmesi ve sisteme dahil edilmesi de önem arz etmektedir. Türk milli eğitim sisteminin geçmişinde öğretmenlerin seçilmesi ve atanması ile ilgili değişik uygulamaları görmek mümkündür. 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu gereği daha önce Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelere bağlı olarak faaliyetini sürdüren yüksekokul, enstitü, akademi ve fakülteler, 1982'de Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında üniversiteler bünyesinde toplanmıştır. 1989-1990 öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren bütün yükseköğretim kurumlarının öğretim süresi en az dört yıllık lisans düzeyine çıkarılmıştır.

Öğretmenlik mesleği için aranan özel şartlar, 1739 Sayılı Kanun'la belirlenmiş, öğretmenliğin özel bir ihtisas mesleği olduğu kabul edilerek, bu mesleğe hazırlığın genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanacağı hükmü yer almıştır. Bu niteliklerin Millî Eğitim Bakanlığınca tespit edileceği, öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarından mezun olanlar arasından, yine bakanlık tarafından seçileceği belirtilmiştir.

1985 yılına kadar yapılan öğretmen atamalarında, 1739 sayılı kanun çerçevesinde daha önce alınmış karar gereği yapılması düşünülen öğretmenlikte atanma sınavı yapılmamıştır. 1988'de yapılan XII. Şura'da ve 1989'da yapılan Danışma Kurulu toplantısında, ilgili alanların ve adayların özellikleri dikkate alınarak, öğret-

* Yrd.Doç.Dr. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilimdalı

men adayları için değişik sınav şekilleri, uygulama, mülakat vb. yöntemlerin uygulanması görüşleri benimsenmesine rağmen uygulamaya dönüşmemiştir. Talim Terbiye Kurulu'nun 1991 yıl ve 37 nolu kararıyla, öğretmen atamalarında yapılacak sınavın içeriği de %15 genel kültür, %25 pedagojik formasyon ve %60 alan bilgisi olarak belirlenmiştir. 1992 yılında ataması yapılan öğretmenler için sınav şartı kaldırılmış ve herhangi bir seçme kriteri konulmamıştır (Dilaver, 1994,86-91). 2001 yılına kadar eğitim fakültelerinden mezun olan öğrenciler sınav olmaksızın öğretmen olarak atanmıştır.

17 Ekim 1999 tarihinde yapılmaya başlanan Devlet Memurları Sınavı (DMS) 12 Aralık 1999 tarihinde de DMS adı altında ÖSYM tarafından düzenlenerek sadece 657 Sayılı Devlet Memurluğu Kanunu çerçevesinde (Düz Memurluk) alımı için yapılmıştır. Daha sonra Kamu Personel Yasası çerçevesinde yapılan değişikliklerle beraber yapılan eleme sınavının kapsamı daha da genişletilerek 4 oturumdan oluşan Öğretmenlik, düz memurluk, sözleşmeli personel ve kariyer meslekleri için olan bir ön eleme sınavı haline getirilerek 07-08 Temmuz 2001 tarihinde Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı (KMS) adı altında yapılmaya başlanmıştır. 2002 yılında ise, 18.03.2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile (03.05.2002 tarihli ve 24744 sayılı Resmi Gazete) yürürlüğe konulan Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik ve bu yönetmelik uyarınca Devlet Personel Başkanlığı ve Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından hazırlanan 03.05.2002 tarihli Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar ile İlgili Usul ve Esaslar çerçevesinde bu sınavın ismi Kamu Personeli Seçme Sınavı olarak değiştirilmiş ve öğretmen atamaları da dahil olmak üzere tüm kamu personelinin atanabilmesi için uygulanan bir sınav haline getirilmiştir (Yeşil,2009,150-152).

Son sınıfta hatta üçüncü sınıftan itibaren bu sınava hazırlanan öğretmen adayları okulu bitirme telaşının yanı sıra bir yandan da bu sınavda başarılı olma ve atama kaygısı içerisinde düşmektedirler. Ülkemizde üniversiteye gelen öğrenciler, zorlu bir maratondan sonra üniversiteli olmaktadır. Üniversiteli olmalarıyla kaygıları bitmemekte aksine, öğrenimin bitirilmesi ve gelecek kaygısıyla yüz yüze gelmektedirler. Mezuniyetleri, iş hayatının yada işsizlik hayatının başlangıcı demektir. İş bulamama korkusu, çeşitli sorumluluklar ve mesleğe başlama konusunda eşik oluşturan sınavlar kaygı yaratıcı etmenlerden bazıları olarak görülmektedir.

Kaygı bilişsel, duygusal, davranışsal ve bedensel boyutlar içeren karmaşık bir durumdur. Kaygının bilişsel yönü; bireyin kendisiyle ilgili olumsuz değerlendirmelerde bulunması ve performansına dair endişe taşınmasıdır, duygusal yönü; gerilim ve huzursuzluk hislerini, davranışsal yönü; beceriksizlik, susma, az konuşma, geri çekilme, bedensel yönü; solunum hızının değişmesi, kalp atış hızının artması, benzin sararması, ağzın kurumması, terleme, kaslarda gerginlik ve titremeyi içeren karakteristik bir otonom sinir sistemi faaliyetidir. Kaygı, kişinin bilinçli tarafı ile duyulan ve kavranılan bir tehlike sinyalidir (Geen, 1985).

Bireyin kaygı düzeyi ile başarısı arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarma amacıyla yapılan çalışmalarda kaygı "kolaylaştırıcı ve engelleyici kaygı" olmak üzere iki türde sınıflandırılmıştır. Kolaylaştırıcı kaygı, bireyi, yeni öğrenme ortamlarında 'yaklaşma davranışına' yöneltirken; engelleyici kaygı bireyin yeni öğrenme ortamlarında

kaçınma davranışını benimsemesine neden olmaktadır (Scovel ,1991, 15-23). Spielberg (1966) kaygıyı durumluk ve sürekli kaygı olarak sınıflandırmaktadır. Tehlikeli durumların oluşturduğu ve geçici olan bu kaygı türünü 'durumluk kaygı' olarak tanımlamaktadır. Bazı insanlar ise, çevreden gelen tehlikelerden bağımsız şekilde sürekli kaygı duymaktadırlar. Bu kaygı türüne ise 'sürekli kaygı' adı verilmektedir. 'Durumluk kaygı' normal bir duygu olarak kabul edilirken, 'sürekli kaygı' tedavi gerektiren bir 'kişilik özelliği' olarak tanımlanır (Öner ve Le Compte, 1985, 1-26).

Genelde kaygı; stres ve depresyon konuları ile birlikte neden-sonuç ilişkisi açısından incelenmektedir. Kaygı, depresyonda sıkça görülen bir olgudur. Kaygının artması kişinin geleceği hakkında ne yapacağını bilememesine, karar verememesine yol açar, başına kötü bir şey geleceğini sanması gibi yersiz korkulara sahip olmasına neden olur.

Günümüz insanının kaygısı azalmamakta, giderek artmaktadır. Bunda en büyük faktör, baş döndürücü ilerleme sonucundaki gelişme ve değişmelere uyum sağlama, güçlüklerle baş edebilme çabasıdır. Bu hızlı değişim içinde bir "aydın" misyonunu yükleneyecek olan öğretmen adayı, kendisini gerçekleştirme sürecinde toplumsal olaylara kafa yorup, bunlara çözüm ararken kaygı duygusuyla karşılaşmaktadır.

Bu yönüyle ele alındığında kpss sınavı öğretmen adayları için son sınıfta öğrenim yaşantılarının merkezinde yer almakta ve işlevi açısından öğretmen adayları tarafından çok önemsenmektedir. Dolayısıyla öğretmen atamalarında kilit konumdaki bu sınava yönelik öğrenci kaygılarını belirlemek bu yöndeki davranış örüntülerinin açıklanabilmesi açısından son derece önemlidir.

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının KPSS'na yönelik kaygılarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır;

1.Araştırmaya katılan öğrencilerin KPSS'na yönelik kaygı puanlarının dağılımı nasıldır?

2.Öğrencilerin KPSS'na yönelik kaygı puanları; cinsiyet, dershaneye gitme durumu, öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterliliğine ilişkin algılarına ve akademik başarı algılarına göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir özellik taşımaktadır. Araştırmayla, öğretmen adaylarının KPSS'na yönelik kaygıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesinin son sınıfında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Ölçme aracı 367 öğrenciye gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanmıştır. Tüm son sınıf öğrencilerine ulaşıldığı için örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmada veriler, Karaçanta (2009) tarafından geliştirilmiş olan “KPSS Kaygı Ölçeği” ile toplanmıştır. Ölçek, “Genel kaygı”, “Kendinizi Nasıl Gördüğünüz ve Başkalarının Sizi Nasıl Gördüğü İle İlgili Endişeler”, “Gelecekle İlgili Endişeler” ve “Sınava Hazırlık” olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. 250 kişilik bir öğrenci grubuna yeniden uygulanan ölçeğin Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değerinin 0.90, iç tutarlık katsayı (Cronbach alpha) değerinin $\alpha = 0.95$ olduğu görülmüştür.

Sekiz maddesi olumsuz on bir maddesi olumlu olmak üzere 19 maddeden oluşan ölçekte beşli likert skalası kullanılmış, olumsuz maddeler tersten puanlanmıştır. Değerlendirme esnasında beş seçenekli cevap kategorisi; “(64,61 puan ve üstü) *yüksek puan*, (49,41-64,60) *orta*, (49,40 puan ve altı) *düşük puan*” şeklinde yeniden sınıflandırılmıştır. Ölçekten elde edilen kaygı puanlarının yüksek olması yüksek kaygı, düşük olması düşük kaygıyı ifade etmektedir.

Değişkenler arasındaki karşılaştırmalarda t testi ve varyans analizi tekniklerinden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmanın alt amaçlarına dayalı olarak elde edilen bulgular ile bu bulgularla dayalı yorumlara yer verilmiştir.

Öğrencilerin KPSS İle İlgili Kaygı Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin, ölçekten almış oldukları toplam puanlarının dağılımı tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin KPSS Kaygı Puanlarının Dağılımı

Kaygı	N	$\bar{X}$	ss	Min.	Max.	Madde Sayısı	$\bar{X}$	
							64,61 – 95,00	
							f	%
	367	66,09	14,44	25	95	19	111	30,24

Tablo 1 incelendiğinde KPSS ile ilgili “toplam” kaygı puanları ortalaması ve ölçeğin cevaplanması sonucunda aldıkları minimum ve maksimum kaygı puanları görülmektedir. Öğrencilerin genel puan ortalamaları incelendiğinde aritmetik ortalamalarının $\bar{X} = 66,09$ olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan 367 öğretmen adayının 111’inin (% 30,24) kaygı puan ortalaması 64,61 ile 95,00 arasında yer alırken, 237 adayın kaygı puan ortalaması (%64,58) 49,41-64,60 arasında ve geri kalan 19 adayın kaygı puan ortalaması (%5,18) 49,40 puan ve altında yer almaktadır. Elde edilen bu

değer göz önünde bulundurulduğunda öğretmen adaylarının söz konusu sınavı oldukça önemsedikleri ve dolayısıyla azımsanmayacak şekilde kaygılandıkları söylenebilir.

Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin KPSS'na Yönelik Kaygı Puanlarının Dağılımı

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre KPSS'na ilişkin kaygı puanlarının dağılımı tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin, KPSS Kaygı Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Ölçeğin Boyutları	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	t	p
I.Faktör	Kız	175	33,33	7,85	3,65	0,000***
	Erkek	192	29,18	7,45		
II.Faktör	Kız	175	16,39	3,63	1,08	0,280
	Erkek	192	16,97	3,58		
III.Faktör	Kız	175	9,02	3,36	2,75	0,007**
	Erkek	192	7,64	3,36		
IV.Faktör	Kız	175	10,36	2,78	1,98	0,49
	Erkek	192	11,17	2,66		
Ölçek Geneli	Kız	175	70,49	13,82	3,28	0,001**
	Erkek	192	63,56	14,40		

** P<.01, *** P<.001 (I.Faktör "Genel kaygı", II.Faktör "Kendinizi Nasıl Gördüğünüz ve Başkalarının Sizi Nasıl Gördüğü İle İlgili Endişeler", III.Faktör "Gelecekle İlgili Endişeler", IV.Faktör "Sınav Hazırlık")

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan kız öğrencilerin ölçeğin genelin-den aldıkları KPSS kaygı puan ortalamaları ile $\bar{X}$ =70,49 erkek öğrencilerin puan ortalamaları $\bar{X}$ =63,56 farklıdır. Yapılan t-testi sonucuna göre, öğrencilerin puanları arasındaki bu farkın anlamlı [$t(367)=3,28$, $p<0.001$] olduğu gözlenmiştir. Bu sonuca göre, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha yüksek düzeyde kaygı puanına sahip oldukları, başka bir deyişle; kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla KPSS ile ilgili daha fazla kaygı yaşadıkları söylenebilir.

Diğer taraftan öğretmen adaylarının KPSS ile ilgili kaygıları, ölçeğin "Genel kaygı" [$t(367)=3,65$, $p<0.001$] ve "Gelecekle İlgili Endişeler" alt boyutu puanları da [$t(367)=2,75$, $p<0.01$] cinsiyet değişkenine göre erkek öğrencilerin lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Bu bulgular ışığında cinsiyet değişkeninin KPSS ile ilgili kaygıların farklılaşmasında etkili olduğu söylenebilir.

Dershaneye Gitme Durumlarına Göre Öğrencilerin KPSS Kaygı Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Öğrencilerin dershaneye gitme durumlarına göre KPSS'na ilişkin kaygı puanlarının dağılımı tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 3. Dershaneye Gitme Durumlarına Göre Öğrencilerin, KPSS Kaygı Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Ölçeğin Boyutları	Dershaneye Gitme Durumu	n	$\bar{X}$	ss	t	p																																									
I.Faktör	Hayır	193	33,23	7,46	3,16	,002**																																									
	Evete	174	29,62	7,95			II.Faktör	Hayır	193	16,91	3,67	0,75	,457	Evete	174	16,51	3,54	III.Faktör	Hayır	193	9,00	3,33	2,46	,015*	Evete	174	7,77	3,42	IV.Faktör	Hayır	193	11,17	2,66	1,84	,067	Evete	174	10,43	2,79	Ölçek Geneli	Hayır	193	70,31	14,36	2,83	,005**	Evete
II.Faktör	Hayır	193	16,91	3,67	0,75	,457																																									
	Evete	174	16,51	3,54			III.Faktör	Hayır	193	9,00	3,33	2,46	,015*	Evete	174	7,77	3,42	IV.Faktör	Hayır	193	11,17	2,66	1,84	,067	Evete	174	10,43	2,79	Ölçek Geneli	Hayır	193	70,31	14,36	2,83	,005**	Evete	174	64,32	14,14								
III.Faktör	Hayır	193	9,00	3,33	2,46	,015*																																									
	Evete	174	7,77	3,42			IV.Faktör	Hayır	193	11,17	2,66	1,84	,067	Evete	174	10,43	2,79	Ölçek Geneli	Hayır	193	70,31	14,36	2,83	,005**	Evete	174	64,32	14,14																			
IV.Faktör	Hayır	193	11,17	2,66	1,84	,067																																									
	Evete	174	10,43	2,79			Ölçek Geneli	Hayır	193	70,31	14,36	2,83	,005**	Evete	174	64,32	14,14																														
Ölçek Geneli	Hayır	193	70,31	14,36	2,83	,005**																																									
	Evete	174	64,32	14,14																																											

* $p < .05$, ** $p < .01$ (I.Faktör "Genel kaygı", II.Faktör "Kendinizi Nasıl Gördüğünüz ve Başkalarının Sizi Nasıl Gördüğü İle İlgili Endişeler", III.Faktör "Gelecekle İlgili Endişeler", IV.Faktör "Sınav Hazırlık")

Tablo 3 dershaneye gitme durumlarına göre öğrencilerin KPSS ile ilgili kaygı puanlarına ilişkin bilgi vermektedir. Tablo 3 incelendiğinde, dershaneye giden öğrencilerinin ölçeğin bütünü için KPSS kaygı puan ortalamaları ile $\bar{X}=64,32$, dershaneye gitmeyen öğrencilerinin puan ortalamaları arasında $\bar{X}=70,31$ bir farklılık gözlenmektedir. Yapılan t-testi sonucuna göre, öğrencilerin puanları arasındaki bu farkın anlamlı [$t(367)=2,83$, $p < 0.01$] olduğu gözlenmiştir. Bu sonuca göre, dershaneye gitmeyen öğrencilerin dershaneye giden öğrencilere oranla KPSS ile ilgili daha yüksek düzeyde kaygı puanına sahip oldukları, başka bir deyişle; daha yoğun bir kaygı yaşadıkları söylenebilir.

Diğer taraftan öğretmen adaylarının KPSS ile ilgili kaygıları, ölçeğin "Genel kaygı" [$t(367)=3,16$, $p < 0.01$] ve "Gelecekle İlgili Endişeler" alt boyutu puanları da [$t(367)=2,46$, $p < 0.05$] dershaneye giden öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulguya göre dershaneye gitme durumunun öğrencilerin KPSS ile ilgili kaygılarını farklılaştırdığı söylenebilir.

Öğrenim Gördükleri Programdan Edindikleri Kazanımların Yeterliliğine İlişkin Algılarına Göre Öğrencilerin KPSS Kaygı Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Öğrencilerin öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterliliğine ilişkin algılarına göre KPSS'na ilişkin kaygı puanlarının dağılımı tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 4. Öğrenim Gördükleri Programdan Edindikleri Kazanımların Yeterliliğine İlişkin Algılarına Göre Öğrencilerin, KPSS Kaygı Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Ölçeğin Boyutları	Program İlişkin Yeterlik Algısı	n	$\bar{X}$	ss	t	p
I.Faktör	Hayır	171	37,99	3,66	16,44	0,000***
	Evet	196	25,95	6,08		
II.Faktör	Hayır	171	19,01	1,38	10,44	0,000***
	Evet	196	14,74	3,76		
III.Faktör	Hayır	171	10,75	2,68	11,00	0,000***
	Evet	196	6,41	2,63		
IV.Faktör	Hayır	171	12,18	2,17	7,01	0,000***
	Evet	196	9,64	2,64		
Ölçek Geneli	Hayır	171	79,93	6,19	18,43	0,000***
	Evet	196	56,74	10,51		

*** $P < .001$ (I.Faktör "Genel kaygı", II.Faktör "Kendinizi Nasıl Gördüğünüz ve Başkalarının Sizi Nasıl Gördüğü İle İlgili Endişeler", III.Faktör "Gelecekle İlgili Endişeler", IV.Faktör "Sınav Hazırlık")

Tablo 4 incelendiğinde, öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterli olduğunu düşünen öğrencilerin ölçeğin genelinden aldıkları KPSS kaygı puan ortalamaları ile $\bar{X} = 56,74$ öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterli olmadığını düşünen öğrencilerin puan ortalamaları $\bar{X} = 79,93$ farklıdır. Yapılan t-testi sonucuna göre, öğrencilerin puanları arasındaki bu farkın anlamlı [$t(367) = 18,43$, $p < 0.001$] olduğu gözlenmiştir. Bu sonuca göre, öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterli olmadığını düşünen öğrencilerin, öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterli olduğunu düşünen öğrencilere oranla daha yüksek düzeyde kaygı puanına sahip oldukları, bir başka deyişle KPSS ile ilgili daha fazla kaygı yaşadıkları söylenebilir.

Diğer taraftan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterliliğine ilişkin algılarına göre KPSS ile ilgili kaygıları, ölçeğin alt faktörlerinde de genelinden elde edilen puanlara paralel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Bu bulgulara dayalı olarak öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterliliğine ilişkin algılarına göre öğrencilerin KPSS ile ilgili kaygılarının farklılaştığı söylenebilir.

Akademik Başarı Algılarına Göre Öğrencilerin KPSS Kaygı Puanlarına İlişkin t Testi Sonuçları

Öğrencilerin akademik başarı algılarına göre KPSS'na ilişkin kaygı puanlarının dağılımı tablo 5'de yer almaktadır.

Tablo 5. Akademik Başarı Algılarına Göre Öğrencilerin, KPSS Kaygı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Ölçeği Boyutları	Grup	n	$\bar{X}$	ss	F	p	Gruplararası Fark
I.Faktör	1	109	22,74	5,28	160,044	,000***	1-2,1-3,2-3
	2	180	32,89	4,94			
	3	78	40,23	3,29			
II.Faktör	1	109	13,04	3,87	81,127	,000***	1-2,1-3,2-3
	2	180	17,62	2,22			
	3	78	19,62	,67			
III.Faktör	1	109	5,40	2,38	90,687	,000***	1-2,1-3,2-3
	2	180	8,51	2,58			
	3	78	12,28	2,08			
IV.Faktör	1	109	8,96	2,75	37,426	,000***	1-2,1-3,2-3
	2	180	10,88	2,19			
	3	78	13,18	1,90			
Ölçek Geneli	1	109	50,13	8,89	276,892	,000***	1-2,1-3,2-3
	2	180	69,90	6,98			
	3	78	85,31	4,82			

1= Çok iyi; 2= iyi; 3=Orta ; *** $P < 0.001$ (I.Faktör “Genel kaygı”, II.Faktör “Kendinizi Nasıl Gördüğünüz ve Başkalarının Sizi Nasıl Gördüğü İle İlgili Endişeler”, III.Faktör “Gelecekle İlgili Endişeler”, IV.Faktör “Sınav Hazırlık”)

Tablo 5 akademik başarı algılarına göre öğrencilerin görüşlerini yansıtmaktadır. Tablo da öğrenci görüşlerine dair ortalamalar arasındaki farkın manidarlığını test etmek için yapılan varyans analizi sonucu yer almaktadır. Varyans analizi sonucuna göre, akademik başarı algılarına göre öğrencilerin KPSS ile ilgili kaygı puanları arasında [$F_{(2-364)} = 276,892$, $p < 0.001$] anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan scheffe testi sonuçlarına göre, başarı algısı “çok iyi” olan öğrencilerin $\bar{X} = 50,13$, “iyi” düzeyde başarılı olanlara $\bar{X} = 69,90$, “orta” düzeyde başarılı olanlara oranla $\bar{X} = 85,31$ ve “iyi” düzeyde başarılı olanların $\bar{X} = 69,90$, “orta” düzeyde başarılı olanlara oranla $\bar{X} = 85,31$ daha düşük kaygı puan ortalamasına sahip oldukları gözlenmektedir. Bu duruma dayalı olarak akademik başarısı algısı yüksek olan öğrencilerde KPSS ile ilgili olarak başarı algısı nispeten düşük olanlara oranla daha düşük kaygı oluştuğu söylenebilir.

Diğer taraftan öğretmen adaylarının akademik başarı algılarına göre KPSS ile ilgili kaygıları, ölçeğin alt faktörlerinde de genelinden elde edilen puanlara paralel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Bu bulgulara dayalı olarak akademik başarı algılarına göre öğrencilerin KPSS ile ilgili kaygılarının farklılaştığı söylenebilir.

Değerlendirme ve Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; Öğretmen adaylarının KPSS ile ilgili kaygı puanları bağımsız değişkenlere göre ölçeğin geneli ve alt boyutlarında farklılaşmaktadır. Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının KPSS ile ilgili kaygılarının yüksek olduğunu göstermektedir.

Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlara ilişkin aritmetik ortalamalar incelendiğinde erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla ölçeğin genelinde ve dört alt boyuttan ikisinde “*Genel kaygı*” ve “*Gelecekle İlgili Endişeler*” KPSS ile ilgili daha düşük kaygı düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde sonuçlar bu yöndeki bulgularla paralellik göstermektedir (Endler ve ark. 1992; Kapıkıran, 1999; Sarıgöl 2000; Saban ve arkadaşları 2004; Alyaprak,2006).

Dershaneye gitme durumuna göre öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, gerek ölçekten elde edilen toplam puanın gerekse ölçeğin alt boyutlarından ikisi için “*Genel kaygı*” ve “*Gelecekle İlgili Endişeler*” elde edilen puanların dershaneye gidenlerin lehine farklılaştığı gözlenmiştir. Yetersiz ders çalışma, sınav kaygısının betimlenmesindeki önemli değişkenler arasında yer almaktadır (Kurt, 2006, 91-92). Dolayısıyla sınava hazırlanmak amacıyla dershaneye gitmenin oluşturduğu bir özgüven duygusunun bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olabileceği düşünülebilir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterliliğine ilişkin algılarına göre bulgular değerlendirildiğinde, söz konusu değişkeninin öğrencilerin ölçekten aldıkları toplam puan ve alt boyutlarda öğrenim gördükleri programdan edindikleri kazanımların yeterli olduğunu düşünen öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılağıya neden olduğu gözlenmektedir.

Öğrencilerin akademik başarı algılarına göre bulgular değerlendirildiğinde ise söz konusu değişkeninin öğrencilerin ölçekten aldıkları toplam puan ve alt boyutlarda başarı algısı “çok iyi” olan öğrencilerin “iyi” ve “orta” düzeyde başarılı olanlara düzeyde başarılı olanlara oranla ve “iyi” düzeyde başarılı olanların “orta” düzeyde başarılı olanlara oranla daha düşük kaygı puan ortalamasına sahip oldukları gözlenmektedir. Konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde sonuçlar bu yöndeki bulgularla paralellik göstermektedir (Wörde, 2003; Salim, 2004; Dalkılıç 2001; Batumlu ve Erden 2007).

Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında aşağdaki önerilerde bulunulabilir;

1. Araştırma sonucunda elde edilen veriler öğretmen adaylarının KPSS ile ilgili yoğun bir kaygı yaşadıklarını göstermektedir. Öğretmen atamalarından önce son dönemeç olarak nitelendirilebileceğimiz bu sınavda yaşanan bu yoğun kaygı düzeyinin düşürülebilmesi için bu sınavın öğretmen seçme ve atama basamaklarından yalnızca biri olarak kullanılması, atamalarda tek belirleyici etken olma özelliğinden arındırılması.

2.Başarıyı olumsuz etkileyen temel etmenlerden birisi olan sınav kaygısının özellikle bireyin hayatında kritik öneme sahip sınavlarda en aza indirilebilmesi konusunda kullanılabilir farklı stratejilerin denenmesi ve geliştirilmesi.

3.Öğretimin her aşamasında sürekli gündeme gelen sınavlar ve sınav kaygısı konusunda, konuyu farklı yönleriyle betimleyici ve konuya daha dikkat çekici geniş çaplı araştırmaların yapılması ve desteklenmesi.

Kaynakça

- Alyaprak, İ.(2006). **Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerde Sınav Kaygısını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi**, Ege Üniversitesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Batumlu D.Z. ve Erden M. (2007). *Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık Öğrencilerinin Yabancı Dil Kaygıları İle İngilizce Başarıları Arasındaki İlişki*. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 3 (1):24-38.
- Dalkılıç, N. (2001). An Investigation Into the Role of Anxiety in Second Language learning.[http:// www.sosyalbilimler.cukurovaom/p/articles/mi_mOFCR/is_4](http://www.sosyalbilimler.cukurovaom/p/articles/mi_mOFCR/is_4) adresinden indirilmiştir. (08.06.2012)
- Dilaver, H.H.(1994). **Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme ve İstihdam Şartları**. İstanbul. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Endler, N.S., Brian, J.C., Parler, J.D.A. ve Bagby, R.M. (1992). *Self-Report of Depression and State-Trait Anxiety : Evidence for Differential Assessment*. Journal of Personality and Social Psychology, 63, 5,832-838.
- Geen, R. G. (1985). Test Anxiety and Visual Vigilance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49, 4, 963-970.
- Kapıkıran, N.(1999). **Lise Öğrencilerinde Başarı Sorumluluğu ve Başarı Kaygısının Bazı Psikopatolojik Değişkenler Açısından İncelenmesi**, D.E.Ü. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Karaçanta, H.(2009). *Öğretmen Adayları İçin Kamu Personeli Seçme Sınavı Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi (Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması)*, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı:25, s.50-57.
- Kurt, İ. (2006). *Sorularla Kaygı ve Sınav Kaygısı*. Asil yayın Dağıtım. Ankara.
- Öner, N. ve Le Compte, A. (1985). **Sürekli Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı**. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Saban, A., Korkmaz, İ. & Akbaşı, S. (2004). *Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygıları*. Eurasian Journal of Educational Research, 17, (pp,198 – 208).
- Salim A. (2004). *Teacher’s Role, Learner’s Gender Differences, and FL Anxiety Among Seventh-Grade Students Studying English as a FL*. Educational Psychology. 24. 711-721.
- Sarıgül, H. (2000). **‘Trait Anxiety and Foreign Language Anxiety and their effects on learners’ Foreign Language Proficiency and Achievement’**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- Scovel, T. (1991). *The Effect of Affect on Foreign Language Learning: A Review of Anxiety Research*. In Horwitz, D. J. Young, (Eds.). *Language Anxiety: From Theory And Research to Classroom Implications*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Wörde, R. (2003). *Students Perspectives on Foreign Language Anxiety*.Inquiry.8. [http:// www.vccaedu.org/inquiry/inquiry-spring2003/i-81-worde.html](http://www.vccaedu.org/inquiry/inquiry-spring2003/i-81-worde.html) adresinden indirilmiştir. (10.07.2012)
- Yeşil, R ve Diğerleri (2009). **Eğitim Fakültesindeki Akademik Başarının Kamu Personeli Seçme Sınavı’ndaki Başarı Üzerinde Etkisi**. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt: 19, Sayı: 2, Sayfa: 149-160.

A STUDY INTO THE ANXIETY OF FACULTY OF EDUCATION STUDENTS TOWARDS EXAM FOR CIVIL SERVANTS (EFCS)

Şaban ÇETİN*

Abstract

The aim of the current study was to investigate the anxiety of faculty of education students over EFCS according to different variables. The study is a descriptive research, based on scanning model. The population of the study consisted of 367 last grade students attending to Gazi University, Faculty of Industrial Arts. Students were applied "Anxiety Scale for EFCS" developed by Karaçanta (2009) as the data collection instrument. According to the results obtained; the anxiety of the students over EFCS varied depending on gender, having a course for EFCS, perception of academic success and their competence of the attainments obtained from the program they are studying.

Key Words: Exam, Exam Anxiety, Exam For Civil Servants (EFCS)

---

* Assistant Prof.Dr., Gazi University Industrial Arts Education Faculty, Department of Educational Sciences, Education Program and Teaching